

EPPO ja ELi õiguslase koostöö vahendid

Töö EPPOga detsentraliseeritud tasandil —
koolitusmaterjalid prokuröridele ja eeluurimiskohtunikele

Co-funded by the Justice Programme of the European Union 2014-2020

ÜLEVAADE

I. ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ VAHENDID

- Vastastikune tunnustamine ja vastastikune usaldus

II. ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ ÕIGUSAKTID JA EPPO. KUIDAS SEE TOIMIB?

- Vastastikune tunnustamine ja enamgi

ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ VAHENDID

ÕIGUSALANE KOOSTÖÖ KRIMINAALASJADES (ELTL ART 82–86)

...Põhineb kohtuotsuste ja -lahendite **vastastikuse tunnustamise põhimõttel**.

= ühe liikmesriigi pädeva asutuse tehtud kohtulahendit peab teise liikmesriigi asutus tunnustama ja täitma nii, nagu tegemist oleks siseriikliku otsusega

= välja arvatud piiratud keeldumispõhjuste puhul

= see printsiip põhineb õigusasutuste / kohtusüsteemide **vastastikusel usaldusel** ja eeldusel, et järgitakse ELi õigust ning eelkõige ELi õiguses tunnustatud põhiõigusi

ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ VAHENDID

29. mai 2000. aasta konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse abistamise kohta kriminaalasjades

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta

1. Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta

Nõukogu 22. juuli 2003. aasta raamotsus 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus

Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahatrahvide vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta

Nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsus 2006/783/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta konfiskeerimisotsuste suhtes

Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed

Nõukogu 24. juuli 2008. aasta raamotsus 2008/675/JSK Euroopa Liidu liikmesriikides tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste arvessevõtmise kohta uutes kriminaalmenetlustes

Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja tingimisi karistuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet

ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ VAHENDID

Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/315/JSK liikmesriikidevahelise karistusregistri teabe vahetamise korraldamise ja sisu kohta

Nõukogu 23. oktoobri 2009. aasta raamotsus 2009/829/JSK järelevalvemeetmeid käsitlevate otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta Euroopa Liidu liikmesriikide vahel kui alternatiivi kohtueelsele kinnipidamisele.

Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kriminaalmenetluses kohtualluvuse teostamise konfliktide ennetamise ja lahendamise kohta

2011/99/EL: 13. detsembri 2011. aasta direktiiv Euroopa lähenemiskeelu kohta

2. 2014/41/EL: 3. aprilli 2014. aasta direktiiv, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades

3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1805 arestimis- ja konfiskeerimismääruste vastastikuse tunnustamise kohta

ELI ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ VAHENDID

= Pikk nimekiri:

- Lissaboni lepingu eelsed õigusaktid (raamotsused)
- Lissaboni lepingu järgsed õigusaktid (direktiivid/määrused)

MUUTUV GEOMEETRIA.

Lissaboni lepingu järgselt ei osale Ühendkuningriik, Iirimaa ja Taani justiits- ja siseküsimuste valdkonna meetmetes (Lissaboni lepingu protokollid 21 ja 22). Ühendkuningriigil ja Irimaal on võimalus mõne meetmega ühineda

= Kõige olulisemad vastastikuse tunnustamise õigusaktid seoses EPPOga?

Euroopa vahistamismäärus (EVM) (Euroopa uurimismäärus / arestimis- ja konfiskeerimismäärus)

ELI ÕIGUSLIKU KOOSTÖÖ ÕIGUSAKTID JA EPPO

KUIDAS SEE TOIMIB?

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

EPPO = PARADIGMA MUUTUS osalevate liikmesriikide jaoks (praegu 22: Austria, Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi Vabariik, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Itaalia, Läti, Leedu, Luksemburg, Malta, Holland, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia ja Hispaania)

- Enam ei toimu õigusalane koostöö erinevate liikmesriikide kohtuasutuste vahel, vaid on üks prokuratuur, mis on korraldatud detsentraliseeritud struktuuriga keskuses, mis tegutseb osalevates riikides.
  - = Liikmesriikides asuvad delegaatprokurörid viivad uurimisi läbi EPPO nimel
  - = Delegaatprokurörid teevad piiriüleste juhtumite puhul koostööd, abistades üksteist ja konsulteerides üksteisega regulaarselt
- Mitte enam vastastikune tunnustamine, vaid määramine = asja menetlev Euroopa delegaatprokurör määrab uurimismenetluse abistavale delegaatprokurörile, kes asub liikmesriigis, kus uurimine tuleb läbi viia.

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

EPPO piiriüleste juhtumite korral

Osaleva liikmesriigi korral: võimalik on otsene tegevus osalevates liikmesriikides (nt viia läbi koordineeritud juurdlustoimingud, mitmes riigis varade arestimine ja teabevahetus).

= Asja menetlev delegaatprokurör määrab menetluse mõnes muus liikmesriigis asuvale abistavale delegaatprokurörile. Pole vaja kokku panna „ad hoc“ ühiseid uurimisrühmi ega koostada vastastikuse õigusabi taotlusi

= Kuid Euroopa vahistamismääruse (EVMi) mentlust tuleb kasutada selleks, et anda üle isik, kes ei viibi juhtumiga tegeleva delegaatprokuröriga samas liikmesriigis (Art 33)

= Vastastikust tunnustamist / vastastikust õigusabi võib kasutada, kui abistavale delegaatprokurörile määratud menetlust ei eksisteeri riigisisese olukorra puhul, kuid oleks olemas piiriülese olukorra puhul (Art 31.6)

Mitteosalevate liikmesriikide / kolmandate riikide korral:

= Vastastikuse tunnustamise või vastastikuse õigusabi õigusaktid on endiselt vajalikud ning pole otsustatud, kas mitteosalevad liikmesriigid / kolmandad riigid tunnustavad EPPOt olemasolevates õigusraamistikes

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

EPPO läbiviidav uurimine osalevates liikmesriikides. Kuidas see toimib?

Art 31 piiriülesed uurimised.

Asja menetlev delegaatprokurör määrab uurimismenetluse selle liikmesriigi delegaatprokurörile, kus uurimine tuleb läbi viia.

Kui abistava delegaatprokuröri liikmesriigi seaduse kohaselt on vaja kohtu luba, hangib ta selle vastavalt selle liikmesriigi seadustele.

Kui abistava delegaatprokuröri liikmesriigi seaduste kohaselt pole kohtu luba vaja, kuid see on vajalik asja menetleva delegaatprokuröri riigis kehtivate seaduste kohaselt, peab viimane loa hankima.

Kui määratud menetlus ei eksisteeri puhtalt siseriiklikus olukorras, kuid oleks kättesaadav piiriülese olukorra korral vastastikuse õigusabi/vastastikuse tunnustamise õigusaktidega, võib delegaatprokurör kasutada selliseid õigusakte

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

Kõige olulisemad ELi vastastikuse tunnustamise õigusaktid - Euroopa uurimismäärus (EIO)

- Liikmesriigi õigusasutuse tehtud või kinnitatud kohtulahend, mille kohaselt viiakse teises liikmesriigis tõendite saamiseks läbi üks või mitu konkreetset uurimistoimingut
- Kehtib kõikidele liikmesriikidele, välja arvatud Iirimaa ja Taanile
- Igat liiki uurimismeetmed (välja arvatud ühiste uurimisrühmade (JIT) loomine)
- Erisätted järgmiseks: vahistatute ajutine üleandmine, ülekuulamine videokonverentsi või telefoni teel, finants- ja pangateave, kontrollialused saadetised ning varjatud uurimised, telekommunikatsiooni pealtkuulamine, kriminaalasja tagamise meetmed.
- Kehtestab tunnustamise (30 päeva) ja täitmise tähtajad (90 päeva)

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

Kõige olulisemad ELi vastastikuse tunnustamise õigusaktid – Euroopa uurimismäärus (EIO)

Täidesaatev asutus

- Tunnustab ja rakendab samadel tingimustel, nagu oleks meetme andnud korraldust täidesaatva riigi ametiasutus (va mittetunnustamise/-täitmise põhjused)
- Täidab määruse koostanud asutuse poolt selgesõnaliselt märgitud formaalsusi/menetlusi, kui see ei ole vastuolus täidesaatva asutuse riigi õiguse aluspõhimõtetega
- Kasutab teistsugust meetet, kui Euroopa uurimismääruses märgitud meetet täidesaatva riigi õiguses ei eksisteeri/ei oleks sarnasel siseriiklikul juhul kättesaadav/suudab saavutada sama tulemuse vähem sekkuvate vahenditega

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

Kõige olulisemad ELi vastastikuse tunnustamise õigusaktid. Arestimis- ja konfiskeerimisotsuste määrus (rakendub 19. detsembrist 2020)

= täitmine ilma topeltkaristatavusega seotud pettuste ja muude finantshuve kahjustavate kuritegude (PIF-kuritegude) kontrollita, kui väljaandjariigis karistatakse selle eest maksimaalselt vähemalt 3-aastase vabadusekaotusega

= arestimis-/konfiskeerimistunnistuse kaudu edastamine väljaandjalt täidesaatvale asutusele

= täitmine (sealhulgas vara haldamine ja võõrandamine) on reguleeritud täidesaatva riigi õigusega

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

EPPO läbiviidav uurimine osalevates liikmesriikides. Kuidas see toimib?

Art 32 Määratud meetmete jõustamine.

Kooskõlas abistava delegaatprokuröri liikmesriigi õigustega, kuid järgides formaalsusi/menetlusi, mille on selgesõnaliselt määranud menetlev delegaatprokurör, välja arvatud juhul, kui need on vastuolus abistava delegaatprokuröri liikmesriigi õiguse aluspõhimõtetega

Art 33 Eelvangistus ja piiriülene üleandmine

Kui on vaja vahistada ja anda üle isik, kes ei asu asja menetleva Euroopa delegaatprokuröri liikmesriigis, väljastab delegaatprokurör Euroopa vahistamismääruse või taotleb kõnealuse liikmesriigi pädevalt asutuselt selle väljastamist

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE JA ENAMGI

Kõige olulisemad ELi vastastikuse tunnustamise õigusaktid - Euroopa vahistamismäärus – EVM

Endiselt edukaim vastastikuse tunnustamise õigusakt, mis asendas traditsioonilised riikidevahelised väljaandmise konventsioonid

Liikmesriikide esitatud ja aastateks 2005–2018 koostatud kättesaadav statistika sisaldab kokku 185 575 välja antud Euroopa vahistamismäärust, millest 56 298 täideti.

Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi tehtud kohtuotsus, mille eesmärk on vahistada ja teise liikmesriigi poolt tagaotsitav isik üle anda kriminaalvastutusele võtmise või vabadusekaotusliku karistuse või arestimismääruse täitmiseks.

VIIMANE KÜSITLUS — PANGE OMA TEADMISED PROOVILE

Selleks, et viia läbi läbiotsimine ja konfiskeerimine liikmesriigis, mis erineb menetleva delegaatprokuröri liikmesriigist, juhtumi puhul, kus menetleva delegaatprokuröri liikmesriigi õiguse kohaselt pole kohtulik luba sellise menetluse jaoks nõutav ...

A) Peab menetlev delegaatprokurör väljastama Euroopa uurimismääruse

B) Viib abistav prokurör oma riigis otse ilma täiendavate volitusteta läbi menetleva prokuröri määratud läbiotsimis- ja arestimistoimingud

C) Viib abistav prokurör menetleva prokuröri määratud läbiotsimis- ja arestimistoimingud oma riigis läbi, kuid peab selleks hankima kohtu loa, kui see on tema siseriikliku õiguse alusel nõutav

---

Tänaan tähelepanu eest!

WWW.EUROPEAN.LAW